

SVENSKA UNESCORÅDET
Utbildningsdepartementet

Rekommendation
om utbildning för internationell förståelse
antagen av
UNESCO

8/1976

Stockholm 1976

SVENSKA UNESCORÅDET
Utbildningsdepartementet

Rekommendation
om utbildning för internationell förståelse
antagen av
UNESCO

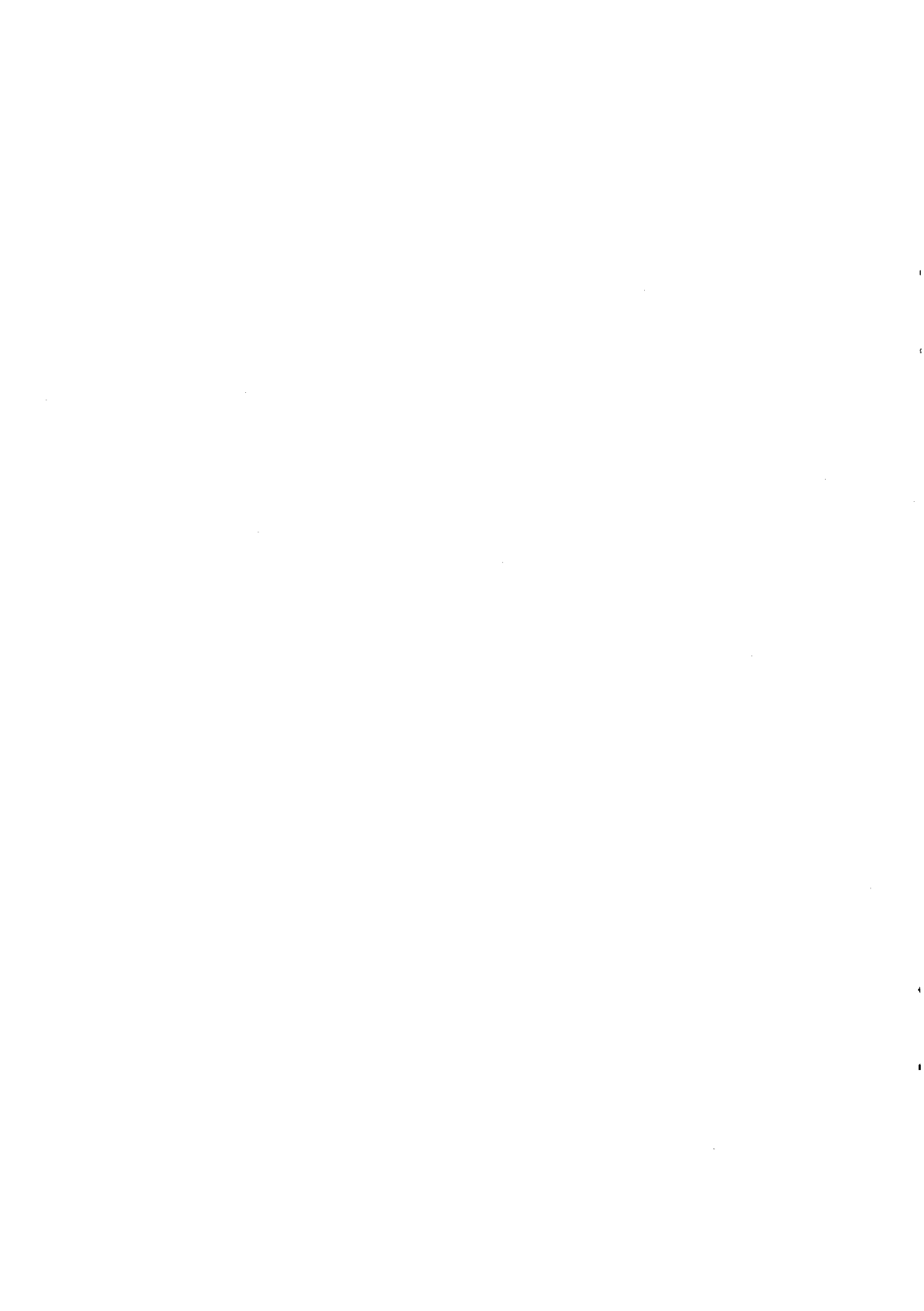
Stockholm 1976

Rekommendation rörande utbildning för internationell
förståelse, samarbete och fred och undervisning om de
mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna

Vid Unescos artonde generalkonferens 1974 antogs denna rekommendation om utbildningens internationalisering.

Oversättningen till svenska av rekommendationen har på uppdrag av Svenska unescorådet gjorts av Harry Widgren, Svenska FN-förbundet.

REKOMMENDATION RÖRANDE UTBILDNING FÖR INTERNATIONELL
FÖRSTÅELSE, SAMARBETE OCH FRED OCH UNDERVISNING OM DE
MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA OCH GRUNDLÄGGANDE FRIHETERNA

Unescos (Förenta Nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur) 18:e generalkonferens i Paris den 17 oktober - 23 november 1974,

som beaktar ländernas ansvar att genom utbildning nå de mål vilka uppställts i Förenta Nationernas stadga, Unescos stadga, den allmänna deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna och Genève-konventionerna av den 12 augusti 1949 om skydd av krigets offer, i avsikt att främja internationell förståelse, samarbete och fred samt respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,

som på nytt bekräftar Unescos ansvar att i medlemsstaterna uppmuntra och stödja all verksamhet, vilken är avsedd att säkerställa utbildning åt alla för att främja rättvisa, frihet, mänskliga rättigheter och fred,

som emellertid noterar att Unescos och dess medlemsstaters verksamhet ibland påverkar endast en liten minoritet av det stadigt växande antalet skolbarn, studenter, ungdomar och äldre, vilka fortsätter sin utbildning, och lärare, samt att den internationella utbildningens läroplaner och metoder inte alltid är anpassade till vare sig de unga eller de äldre studerandenas behov och önsningar,

som dessutom noterar att det i ett antal fall fortfarande finns en vid skillnad mellan proklamerade ideal, deklarerade avsikter och den faktiska situationen,

som vid sin 17:e session beslutat att denna utbildning bör bli föremål för en rekommendation till medlemsstaterna, antar idag, den 19 november 1974, föreliggande rekommendation.

Generalkonferensen rekommenderar att medlemsstaterna tilllämpar följande bestämmelser genom att, enligt vars och ens författningspraxis, vidta de lagstiftande eller andra åtgärder som kan krävas för att inom respektive stats område ge kraft åt de principer som uppställts i denna rekommendation.

Generalkonferensen rekommenderar att medlemsstaterna fäster uppmärksamheten på denna rekommendation hos de myndigheter eller organ som ansvarar för skolutbildning, högre utbildning och utbildning utanför skolan, hos de olika organisationer vilka bedriver utbildningsarbete bland ungdomar och äldre såsom t.ex. student- och ungdomsföreningar, föräldraföreningar, lärarförbund och andra intresserade parter.

Generalkonferensen rekommenderar att medlemsstaterna, vid de tidpunkter och i den form som konferensen kommer att bestämma, lämnar rapporter om de åtgärder som vidtagits för att genomföra denna rekommendation.

I. DEFINITIONER

1. För denna rekommendations syften

- (a) omfattar ordet "utbildning" hela den samhällsprocess genom vilken individer och samhällsgrupper, inom och till förmån för de nationella och internationella samhällena, lär sig att medvetet utveckla hela sin personliga förmåga, alla sina attityder, anlag och kunskaper. Denna process är inte begränsad till någon bestämd verksamhet.
- (b) skall termerna "internationell förståelse", "samarbete" och "fred" betraktas som ett odelbart helt, grundat på principen om vänskapliga förbindelser mellan folk och länder som har olika sociala och politiska system och på respekt för de mänskliga

rättigheterna och de grundläggande friheterna. I texten till denna rekommendation är bibetydelseerna av dessa termer ibland samlade till ett kortfattat uttryck, "internationell utbildning",

- (c) är "mänskliga rättigheter" och "grundläggande friheter" de som definierats i Förenta Nationernas stadga, den allmänna deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna och de internationella konventionerna om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter och om medborgerliga och politiska rättigheter.

II. OMFATTNING

2. Denna rekommendation är tillämplig på alla stadier och former av utbildning.

III. RIKTLINJER

3. Utbildningen bör vara genomsyrad av de mål och föresatser som finns inskrivna i Förenta Nationernas stadga, i Unescos stadga och i den allmänna deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna, främst i den sistnämnda artikel 26, paragraf 2, som fastslår: "Undervisningen skall syfta till att utveckla personligheten helt och till att stärka respekten för människans grundläggande fri- och rättigheter. Undervisningen skall främja förståelse, tolerans och vänskap mellan alla nationer, rasgrupper och religiösa grupper samt befördra Förenta Nationernas verksamhet för fredens bevarande".
4. För att göra det möjligt för alla att aktivt bidra till att de syften fullföljs som avses i paragraf 3 och för att främja internationell solidaritet och internationellt samarbete, vilka är nödvändiga för att lösa de världsproblem som påverkar individer och samhällens liv och deras utövande av de grundläggande

fri- och rättigheterna, bör följande mål betraktas som viktiga riktlinjer för utbildningspolitiken:

- (a) en internationell dimension i och ett globalt perspektiv på utbildningen på alla nivåer och i alla dess former,
- (b) förståelse och respekt för alla folk, för deras kulturer, civilisationer, värderingar och levnadssätt, inklusive inhemska folkliga kulturer och andra nationers kulturer,
- (c) medvetenhet om det växande globala ömsesidiga beroendet mellan folk och nationer,
- (d) förmågan att kommunicera med andra,
- (e) medvetenhet inte endast om rättigheter utan också om skyldigheter som individer, samhällsgrupper och nationer har mot varandra,
- (f) förståelse för nödvändigheten av internationell solidaritet och internationellt samarbete,
- (g) villighet från individens sida att delta i lösandet av problemen i samhället, i landet och i världen i stort.

5. Genom att förena studier, praktisk utbildning, information och handling bör den internationella utbildningen främja individens ändamålsenliga, intellektuella och känslomässiga utveckling. Utbildningen bör utveckla en känsla av socialt ansvar och av solidaritet med mindre privilegierade grupper och bör leda till iakttagande av jämlikhetens principer i det dagliga uppförandet. Den bör också bidra till att utveckla egenskaper, anlag och krafter som gör det möjligt för individen att förvärva en kritisk insikt om problem på det nationella och internationella planet, att förstå och förklara fakta, åsikter och idéer, att arbeta i grupp, att acceptera och delta i fria diskussioner, att iaktta de elementära procedurregler som är tillämpliga på varje diskussion och att grunda värdeomdömen och beslut på en förnuftig analys av tillämpliga fakta och faktorer.

6. Utbildningen bör betona det otillåtliga i att tillgripa krig i expansions-, angrepps- och ockupationssyfte eller att bruka makt och våld i undertryckande syfte. Den bör få alla att förstå och ta på sig sitt ansvar för fredens bevarande. Den bör bidra till internationell förståelse och stärkande av världsfreden och till strävanden i kampen mot kolonialism och nykolonialism i alla deras former och yttringar och mot alla former av rasism, fascism och apartheid och andra ideologier som uppammar hat mellan nationer eller raser och som strider mot denna rekommendations syften.

IV. NATIONELL POLITIK, PLANERING OCH ADMINISTRATION

7. Varje medlemsstat bör formulera och tillämpa en nationell politik som syftar till en ökning av effektiviteten i utbildningen i alla dess former och av dess bidrag till internationell förståelse och internationellt samarbete, till bevarande och utveckling av en rättvis fred, till upprättande av social rättvisa, till respekt för och tillämpning av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och till avskaffande av de fördomar, missuppfattningar, olikheter och alla former av orättvisa som hindrar att dessa mål nås.
8. Medlemsstaterna bör i samarbete med de nationella Unesco-kommissionerna vidta åtgärder för att säkerställa samarbete mellan departement och verkställande organ och samordning av dessas ansträngningar att planera och genomföra gemensamma handlingsprogram för internationell utbildning.
9. Medlemsstaterna bör, i enlighet med sina författningsbestämmelser, ge det finansiella, administrativa, materiella och moraliska stöd som är nödvändigt för att genomföra denna rekommendation.

V. SÄRSKILDA SYNPUNKTER PÅ STUDIER, PRAKTISK UTBILDNING OCH ÅTGÄRDER

Ethiska och medborgerliga synpunkter

10. Medlemsstaterna bör vidta ändamålsenliga åtgärder för att under studie- och praktiktiden hos eleverna stärka och utveckla attityder och beteenden som är grundade på insikten om nationers och folks jämlikhet och nödvändiga ömsesidiga beroende.
11. Medlemsstaterna bör vidta åtgärder för att säkerställa att principerna i den allmänna deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna och den internationella konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering blir en integrerande del av alla barns, ungdomars eller vuxnas personlighetsutveckling genom tillämpning av dessa principer i den dagliga undervisningen på alla nivåer och i alla former och på så sätt göra det möjligt för varje individ att personligen bidra till utbildningens omdaning och utökning i den angivna riktningen.
12. Medlemsstaterna bör uppmana lärare att i samarbete med elever, föräldrar, berörda organisationer och samhället använda metoder som tilltalar barns och ungdomars skapande fantasi och deras samhällsaktiviteter och därigenom gör dem redo att utöva sina fri- och rättigheter, samtidigt som de erkänner och respekterar andras rättigheter, och att fullgöra sina samhällsplikter.
13. Medlemsstaterna bör på varje stadium av utbildningen främja en aktiv medborgerlig praktisk utbildning som kan göra det möjligt för alla att lära känna arbetsmetoderna i lokala, nationella eller internationella offentliga institutioner, att bli insatt i tillvägagångssätten då viktiga problem skall lösas och att delta i samhällets kulturliv och i offentliga angelägenheter. Detta deltagande bör, där det är möjligt, mer och mer förena utbildning och åtgärder för att lösa problem på det lokala, nationella och internationella planet.

14. Utbildningen bör innefatta en kritisk analys av de historiska och samtida faktorer av ekonomisk och politisk natur som ligger bakom motsättningar och spänningar mellan länder jämte en undersökning av metoder att övervinna dessa motsättningar, vilka är de egentliga hindren för förståelse, verkligt internationellt samarbete och utveckling av världsfreden.
15. Utbildningen bör betona folkens verkliga intressen och dessas oförenlighet med intressena hos monopolgrupper som har ekonomisk och politisk makt och som är utsugare (exploatörer) och krigshetsare.
16. Elevernas deltagande i organiseringen av studierna och av den utbildningsanstalt som de går i bör i sig självt betraktas som en faktor i den medborgerliga utbildningen och som ett viktigt inslag i den internationella utbildningen.

Kulturella synpunkter

17. Medlemsstaterna bör på olika stadier och i olika typer av utbildning främja studiet av skilda kulturer, deras ömsesidiga inflytande, deras framtidsutsikter och levnadssätt, för att befordra ömsesidig förståelse av skillnaderna mellan dem. Sådana studier bör bl.a. lägga tillbörlig vikt på undervisning i främmande språk, civilisationer och kulturarv som ett medel att främja internationell och interkulturell förståelse.

Studier av mänsklighetens största problem

18. Utbildningen bör inriktas både på att avskaffa förhållanden som förevarar och förvärrar stora problem rörande människans överlevnad och välfärd - ojämlikhet, orättvisa, internationella relationer grundade på maktbruk - och på internationella samarbetsåtgärder som kan bidra till att lösa dessa problem. Utbildningen,

som i detta avseende ovillkorligen måste vara av tvärvetenskaplig natur, bör hänföra sig till sådana problemen som:

- (a) lika rättigheter för folken och folkens självbestämmanderätt,
  - (b) fredens bevarande; olika typer av krig och deras orsaker och verkningar; nedrustning; det otillåtliga i att använda vetenskap och teknologi i krigiska syften och deras användning i fredens och framåttekniska syften; arten och effekten av ekonomiska, kulturella och politiska relationer mellan länder och vikten av internationell rätt för dessa relationer, i synnerhet för fredens bevarande,
  - (c) åtgärder för att säkerställa att de mänskliga rättigheterna, inklusive flyktingars, utövar och iaktas; reaktioner och dess utrotande; kampen mot diskriminering i dess olika former,
  - (d) ekonomisk tillväxt och samhällsutveckling och dessas samband med social rättvisa; kolonialism och avkoloniering; möjligheter att bistå utvecklingsländerna; kampen mot snallbetismen; kampar mot sjukdomar och svält; kampen för en bättre livskvalitet och för bättre uppnåbara hälsostandard; folkökning och närliggande framtid.
  - (e) utnyttjandet, förvaltandet och bevarandet av naturresurserna, miljöförstöring,
  - (f) världandet av människans kulturarv,
  - (g) FN-systemets roll och handlingsmetoder i konfliktområdena att lösa dessa problem och möjligheterna att öka och främja dessa insatser.
19. Åtgärder bör vidtas för att utveckla studiet av de vetenskaper och ämnesområden vilka har direkt samband med de alltmer skiftande plikter och skyldigheter som internationella relationer medför.

Andra aspekter

20. Medlemsstaterna bör uppmantra skolmyndigheter och lärare att ge den utbildning som är planerad enligt denna rekommendation ett tvärvetenskapligt, problemorienterat innehåll, anpassat till den sammansatta naturen hos frågor som sammanhänger med tillämpningen av de mänskliga rättigheterna och med det internationella samarbetet och vilka i sig själva belyser tanken om ömsesidigt inflytande, inbördes stöd och solidaritet. Sådana program bör grundas på löpelig forskning, experiment och identifiering av bestämda utbildningsmål.
21. Medlemsstaterna bör sträva efter att säkerställa att den internationella utbildningsverksamheten ägnas speciell uppmärksamhet och resurser då den bedrivs i situationer som innefattar särskilt känsliga eller kränkbara samhällsproblem, t.ex. där det finns uppenbart ojämlika möjligheter till utbildning.
- VI. ÅTGÄRDER INOM ÖMLIA UTBILDNINGSSERIER
22. Övriga ansträngningar bör göras för att utveckla och förmedla ett internationellt och interkulturellt synsätt på alla stadier och i alla former av utbildning.
23. Medlemsstaterna bör utnyttja erfarenheterna från Associated Schools, som med Unescos hjälp genomför program för internationell utbildning. De som är engagerade i Associated Schools i medlemsstaterna bör öka och förnya sina ansträngningar att utvidga programmet till andra utbildningsanstalter och arbeta för en allmän tillämpning av dess resultat. I andra medlemsstater bör liknande verksamhet inledas så snart som möjligt. Erfarenheterna från andra utbildningsanstalter som genomfört framgångsrika program för internationell utbildning bör också studeras och spridas.
24. Allteftersom förskolsundervisningen utvecklas bör medlemsstaterna i den uppmantra en verksamhet som mot-

svarar rekommendationens syften, eftersom grundläggande attityder, t.ex. inställningen till andra raser ofta formas under förskoleåren. Här bör föräldrarnas attityd bedömas som en väsentlig faktor i barnens uppfost-
 ran och vuxenutbildningen, som nämns i paragraf 30, bör ägna särskild uppmärksamhet åt att förbereda föräldrarna för deras roll i förskoleundervisningen. Den första skolan bör utformas och organiseras som en social miljö med sin egen karaktär och sitt eget värde, där olika situationer, inklusive lekarna, kan göra det möjligt för barnen att bli medvetna om sina rättigheter, att fritt hålla på sin rätt samtidigt som de accepterar sitt ansvar, att genom direkta erfarenheter utveckla och öka sin känsla av att tillhöra allt större samhällen - familjen, skolan och sedan de lokala, nationella och internationella samhällena.

25. Medlemsstaterna bör kräva att Berörda myndigheter liksom lärare och elever regelbundet undersöker hur utbildningen efter gymnasiet och vid universitetet skall kunna förbättras för att mer fullständigt bidra till att målen för denna rekommendation nås.
26. Den högre utbildningen bör omfatta medborgarkunskap och allmän kunskapsförmedling för alla studenter, vilket kan förbättra deras kännedom om de stora problem de bör hjälpa till att lösa, ge dem möjligheter till direkta och återkommande åtgärder för att lösa dessa problem och utveckla deras känsla för internationellt samarbete.
27. Allteftersom institutioner, särskilt universitet, för utbildning efter gymnasiet betjänar ett växande antal människor, bör de genomföra internationella utbildningsprogram som en del av sina ökade uppgifter inom den återkommande utbildningen och i all undervisning anta ett globalt synsätt. Genom att använda alla tillgängliga kommunikationsvägar bör de ge tillfällen och

möjligheter till studier och verksamhet som är anpassade efter människornas verkliga intressen, problem och önskemål.

28. För att utveckla studier och praktik i internationellt samarbete bör institutioner för utbildning efter gymnasiet systematiskt utnyttja de former av internationell verksamhet som är förbundna med deras roll, t.ex. besök av utländska lärare och studenter och yrkesmässigt samarbete mellan lärare och forskargrupper i olika länder. I synnerhet bör man bedriva studier och försöksverksamhet om de språkliga, sociala, känslomässiga och kulturella hinder, spänningar, attityder och handlingar som påverkar både utländska studenter och värdinstitutioner.
29. Varje stadium av specialiserad yrkesutbildning bör omfatta utbildning som tillåter de studerande att förstå sin egen och sina yrkens roll för att utveckla sitt samhälle, främja internationellt samarbete, bevara och stärka freden och så tidigt som möjligt aktivt anta sin roll.
30. Vilka syften och former utbildningen utanför skolan inklusive vuxenutbildningen är har, bör den ta hänsyn till följande punkter:
  - (a) alla utbildningsprogram utanför skolan bör så långt som möjligt präglas av ett globalt synsätt. Detta bör gälla de moraliska, medborgerliga, kulturella, vetenskapliga och tekniska inslag som förekommer i den internationella utbildningen,
  - (b) alla berörda parter bör förena sina ansträngningar för att anpassa och utnyttja massmedia, självstudier och gruppstudier samt sådana institutioner som museer och offentliga bibliotek, för att förmedla väsentliga kunskaper till individen, att hos honom eller henne skapa positiva attityder och en vilja till konstruktiva åtgärder och att sprida kunskap om och förståelse för

de utbildningskampanjer och -program som planeras i överensstämmelse med denna rekommendations syften,

- (c) offentliga och privata berörda parter bör söka utnyttja gynnsamma situationer och tillfällen, t.ex. den sociala och kulturella verksamheten inom ungdomsgårdar och klubbar, kulturcentra, Folkets hus eller fackföreningar, ungdomsmöten och festivaler, idrottstävlingar, kontakter med utländska besökare, studenter eller invandrare och personliga utbyten i allmänhet.
31. Åtgärder bör vidtas för att bistå med upprättande och utvecklande av sådana organisationer som studenters och lärares FN-föreningar, klubbar för internationella förbindelser och Unesco-klubbar, vilka bör knytas till förberedandet och genomförandet av samordnade program för internationell utbildning.
32. Medlemsstaterna bör försöka säkerställa att den verksamhet på varje nivå av skolundervisningen och i utbildningen utanför skolan som har samma inriktning som denna rekommendation blir samordnad och bildar ett sammanhängande helt inom läroplanerna för de olika nivåerna och typerna av undervisning, studier och praktisk utbildning. De samarbets- och sambandsprinciper som ingår i denna rekommendation bör tillämpas inom all utbildningsverksamhet.
- VII. LÄRARUTBILDNING
33. Medlemsstaterna bör ständigt förbättra möjligheterna att förbereda och förkovra lärare och annan undervisningspersonal för deras roll vid fullföljandet av denna rekommendations syften och bör därför:
- (a) motivera lärarna för deras kommande arbete: engagemang för etiken i de mänskliga rättigheterna och för målet att förändra samhället så att dessa rättigheter tillämpas i praktiken; insikt om mänsklighetens grundläggande enhet; förmåga att bibringa uppekattning av de rikedomar som mångfalden av kulturer kan skänka varje individ, grupp eller nation,

- (b) ge grundliga tvärvetenskapliga kunskaper om världsproblemen och de internationella samarbetsproblemen, bl.a. genom arbete på att lösa dessa problem,
  - (c) förbereda lärarna själva för att aktivt delta i utformningen av program för internationell utbildning och av läromedel och materiel, varvid man tar hänsyn till önskemålen hos eleverna och nära samarbetar med dessa,
  - (d) innefatta experiment med att använda aktiva undervisningsmetoder och utbildning i åtminstone elementär utvärderingsteknik, särskilt sådan som kan tillämpas på barns, ungdomars och vuxnas sociala beteende och attityder,
  - (e) utveckla anlag och färdigheter, t.ex. en önskan och förmåga till pedagogisk förnyelse och till fortsatt utbildning, erfarenhet av grupparbete och av tvärvetenskapliga studier, kännedom om gruppdynamik och förmåga att skapa gynnsamma tillfällen och utnyttja dessa,
  - (f) införliva experimentella studier i den internationella utbildningen, särskilt nyskapande experiment som utförs i andra länder, och i största möjliga omfattning ge berörda personer möjligheter till direkt kontakt med utländska lärare.
34. Medlemsstaterna bör ge dem som sysslar med ledning, tillsyn eller handledning - t.ex. inspektorer, studierådgivare, rektorer för lärarhögskolor och organisatörer av studieverksamhet för ungdomar och vuxna - utbildning, information och råd som gör det möjligt för dem att hjälpa lärarna att arbeta för denna rekommendations syften, varvid hänsyn tas till unga människors önskemål vad gäller internationella problem och nya pedagogiska metoder som kan tänkas förbättra utsikterna att uppfylla dessa önskemål. I dessa syften bör

seminarier eller repetitionskurser avseende internationell och interkulturell utbildning organiseras för att sammanföra myndigheter och lärare; andra seminarier eller kurser kunde låta utbildningsledare och lärare träffa andra berörda grupper, såsom föräldrar, elever och lärarförbund. Eftersom det måste ske en gradvis men djupgående förändring av utbildningens roll, bör resultaten av försöken att ombilda strukturer och hierarkiska förhållanden i utbildningsanstalterna avspeglas i lärarutbildningen, informationen och rådgivningen.

35. Medlemsstaterna bör försöka säkerställa att varje fortbildningsprogram för aktiva lärare eller personal som är ansvarig för ledningen har inslag av internationell utbildning och ger dem tillfälle att jämföra sina erfarenheter av internationell utbildning.
36. Medlemsstaterna bör uppmuntra och underlätta pedagogiska studier och fortbildningskurser utomlands, särskilt genom att ge stipendier, och bör uppmuntra erkännandet av att sådana kurser är en del av det vanliga förloppet med inledande praktik, anställning, fortbildning och befordran av lärare.
37. Medlemsstaterna bör organisera eller bistå bilateralt lärarutbyte på alla stadier av utbildningen.

VIII UTRUSTNING OCH LÄROMEDEL

38. Medlemsstaterna bör öka sina ansträngningar att underlätta nyanskaffning, framställning, distribution och utbyte av utrustning och läromedel för den internationella utbildningen, varvid speciell hänsyn bör tas till att elever och studenter i många länder får det mesta av sina kunskaper om internationella angelägenheter genom massmedia utanför skolan. För att tillgodose de uttalade behoven hos dem som är engagerade i internationell utbildning bör ansträngningarna koncentreras på att komma över bristen på läromedel och att förbättra deras kvalitet. Åtgärderna bör sättas in efter följande linjer:

- (a) all tillgänglig utrustning och alla läromedel, från böcker till TV, och den nya pedagogiska teknologin bör användas på ett lämpligt och konstruktivt sätt,
  - (b) det bör i undervisningen finnas ett inslag av särskild utbildning om massmedia för att hjälpa eleverna att välja och analysera information från massmedia,
  - (c) ett globalt synsätt med internationella inslag, som bildar en ram för lokala och nationella synvinklar på olika ämnen och som belyser människans vetenskapliga och kulturella historia, bör tillämpas i läroböcker och i alla andra läromedel, med vederbörlig hänsyn till värdet av bildkonst och musik som bidragande faktorer i förståelsen mellan olika kulturer,
  - (d) skrivna och audio-visuella läromedel av tvärvetenskaplig natur som belyser de stora problem mänskligheten står inför och som i varje enskilt fall visar behovet av internationellt samarbete och dess praktiska former bör utformas på landets undervisningsspråk (ett eller flera) med hjälp av information från Förenta Nationerna, Unesco och andra fackorgan,
  - (e) dokument och andra material som belyser varje lands kultur och levnadssätt, dess viktigaste problem och dess deltagande i verksamhet av globalt intresse bör utarbetas och förmedlas till andra länder.
39. Medlemsstaterna bör främja lämpliga åtgärder för att säkerställa att läromedel, särskilt böcker, är fria från inslag som kan ge anledning till missuppfattningar, misstro, rasistiska reaktioner, förakt eller hat i fråga om andra grupper eller folk. Materialet bör ge en bred kunskapsbakgrund, vilken kan hjälpa eleverna att utvärdera information och idéer som sprids av massmedia och som förefaller att strida mot denna rekommendations syften.
40. Varje medlemsstat bör, efter sina behov och möjligheter, upprätta eller bidra till upprättande av ett eller

flera dokumentationscentra med skrivet och audio-visuellt material, utformat enligt denna rekommendations syften och anpassat till utbildningens olika former och stadier. Dessa centra bör vara konstruerade så att de främjar en omdaning av den internationella utbildningen, främst genom att utveckla och sprida nyskapande idéer och material, och de bör också organisera och underlätta informationsutbyte med andra länder.

IX. FORSKNING OCH EXPERIMENT

41. Medlemsstaterna bör stimulera och stödja forskning om den internationella utbildningens grundvalar, ledande principer, praktiska tillämpningsmöjligheter och effekter och om nyheter och experimentverksamhet på detta område, t.ex. i Associated Schools. Dessa åtgärder kräver samarbete med universitet, forskningsorgan och institut, seminarier och lärarhögskolor, institutioner för vuxenutbildning och tillämpliga icke-statliga organisationer.
42. Medlemsstaterna bör vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att lärare och olika berörda myndigheter bygger den internationella utbildningen på en sund psykologisk och samhällsvetenskaplig grund genom att tillämpa resultat av den forskning som bedrivits i varje land om uppkomsten och utvecklingen av vänliga eller ovänliga attityder och beteenden, om attitydförändringar, om växelverkan mellan personlighetsutveckling och utbildning och om de positiva eller negativa effekterna av utbildningsverksamheten. En väsentlig del av denna forskning bör ägnas ungdomars önsknings vad gäller internationella problem och relationer.

X. INTERNATIONELLT SAMARBETE

43. Medlemsstaterna bör betrakta det internationella samarbetet som ett ansvar vid utvecklingen av den internationella utbildningen. Då de genomför denna rekommendation bör de avhålla sig från att ingripa i frågor som i huvud-

sak ligger inom en stats inhemska jurisdiktion enligt Förenta Nationernas stadga. Genom sitt eget handlande bör de visa att genomförandet av denna rekommendation i sig självt är en övning i internationell förståelse och internationellt samarbete. De bör t.ex. arrangera eller hjälpa berörda myndigheter och icke-statliga organisationer att arrangera fler internationella konferenser och forskningsseminarier om internationell utbildning; utöka sina program för gästande utländska studenter, forskare, lärare från arbetares bildningsförbund och bildningsorganisationer för vuxenundervisning; främja utbytesbesök av skolbarn jämte student- och lärarutbyte; utöka och intensifiera utbytet av information om kulturer och levnads-sätt; låta översätta eller bearbeta och sprida information och idéer från andra länder.

44. Medlemsstaterna bör uppmuntra samarbetet mellan sina och andra länders Associated Schools med hjälp av Unesco till ömsesidig nytta genom att vidga deras erfarenheter i ett bredare internationellt perspektiv.
45. Medlemsstaterna bör uppmuntra ett vidare utbyte av läroböcker, särskilt i historia och geografi, och bör där det är lämpligt genom att om möjligt träffa bilaterala och multilaterala överenskommelser vidta åtgärder för ömsesidiga granskningar och omarbetningar av läroböcker och andra läromedel för att säkerställa att dessa är exakta, balanserade, aktuella och objektiva och kommer att öka den ömsesidiga kunskapen och förståelsen mellan olika folk.